

Súd: Okresný súd Bardejov
Spisová značka: 3C/1/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8224200640
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Tomáš Saraka
ECLI: ECLI:SK:OSBJ:2025:8224200640.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bardejov sudcom Mgr. Tomášom Sarakom v spore žalobcu A. B. C., D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. XXX/X, XXX XX E., proti žalovanému D. A. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. H. XX/XX, XXX XX E., zastúpenému JUDr. Vierou Mulikovou, advokátkou, so sídlom M. V. Miškovského 3, 085 01 Bardejov, o zaplatenie 9.000,- eur s príslušenstvom takto

rozhodol:

I. Žalobu žalobcu **z a m i e t a**.

II. Žalovaný **m á n á r o k** na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou podanou na tunajšom súde dňa 01.03.2024 domáhal, aby súd žalovanému uložil povinnosť zaplatiť mu sumu 9.000,- eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 9.000,- eur od 13.01.2024 do zaplatenia a nahradiť mu trovy konania.

2. Žalobu odôvodňoval tým, že dňa 11.11.2022 sa dohodol so žalovaným na uzatvorení zmluvy o pôžičke, na základe ktorej poskytol a odovzdal žalovanému v hotovosti pri podpise zmluvy titulom pôžičky finančné prostriedky vo výške 10.000,- eur. Tvrdil, že zmluvné strany dohodli sa na úročení požičanej sumy a že žalovaný v zmluve písomne čo do dôvodu a výšky uznal, že je povinný uhradiť žalobcovi záväzok pozostávajúci z istiny vo výške 10.000,- eur a príslušenstva pohľadávky - úroku vo výške 10 % mesačne a uhradiť ho mal nasledovne. Sumu vo výške 2.500,- eur a mesačný úrok vo výške 1.000,- eur (spolu 3.500,-eur) v lehote do 12.12.2022, sumu vo výške 2.500,- eur a mesačný úrok vo výške 1.000,- eur (spolu 3.500,- eur) v lehote do 12.01.2023, sumu vo výške 2.500,- eur a mesačný úrok vo výške 1.000,- eur (spolu 3.500,- eur) v lehote do 12.02.2023 a sumu vo výške 2.500,- eur a mesačný úrok vo výške 1.000,- eur (spolu 3.500,- eur) v lehote do 12.03.2023. Žalobca v žalobe uviedol, že žalovaný svoju povinnosť nesplnil a nedodrжал ani jednu splátku, no keďže dňa 26.04.2023 uhradil ročné príslušenstvo pohľadávky vo výške 4.000,- eur za obdobie 11/2022 až 02/2023, vyšiel mu v ústrety a v zmysle čl. III ods. 2 žalovaný podpísal Dodatok č. 1 k Zmluve o pôžičke zo dňa 11.11.2022, kde bolo dohodnuté predĺženie doby splatnosti pohľadávky. Podľa tvrdení žalobcu na niekoľkonásobné telefonické urgencie žalovaný dňa 30.06.2023 uhradil opäť len ročné príslušenstvo vo výške 4.000,- eur za obdobie 03/2023 až 06/2023 a nakoľko už ďalej nereagoval, poslal mu dňa 18.12.2023 predžalobnú výzvu, v ktorej ho v zmysle Dodatku č. 1 k Zmluve o pôžičke požiadal o zaplatenie celého dlhu, istiny a príslušenstva. Uviedol, že na túto predžalobnú výzvu žalovaný reagoval tak, že dňa 15.01.2024 uhradil sumu vo výške 5.000,- eur, čím uhradil ročné príslušenstvo pohľadávky vo výške 3.000,- eur za obdobie 07/2023 až 11/2023 a uhradenú nemal dohodnutú zmluvnú pokutu vyplývajúcu z článku II ods. 3 Zmluvy splatnú dňa 12.01.2024, ročné príslušenstvo za obdobie 12/2023 a 01/2024 vo výške 2.000,- eur a istinu vo výške 10.000,- eur, spolu teda 13.000,- eur. Žalobca v žalobe uviedol, že chce vyjsť žalovanému

dobrovoľne bez záväzku v ústrety, a preto mu odpustil pohľadávku vo výške 4.000,- eur, a preto dlží mu ešte 9.000,- eur a žiada od neho aj zákonné úroky z omeškania od uplynutia lehoty v zmysle Dodatku č. 1 zo dňa 26.04.2023, teda od 13.01.2024. V žalobe poukázal tiež na to, že na zabezpečenie pohľadávky žalobcu bolo v článku IV. Zmluvy o pôžičke dohodnuté záložné právo na osobné motorové vozidlo Mercedes - Benz vo vlastníctve spoločnosti OFTALMOLOGIA s.r.o., kde žalobca opätovne vyšiel žalovanému v ústrety a osobné motorové vozidlo ponechal mu po celý čas bez obmedzenia v jeho užívaní.

3. Ako dôkazy na preukázanie svojich tvrdení žalobca v žalobe označil a spolu s ňou predložil zmluvu o pôžičke zo dňa 11.11.2022, Dodatok č. 1 k zmluve o pôžičke zo dňa 26.04.2023 a predžalobnú výzvu zo dňa 18.12.2023.

4. Žalovaný sa k žalobe vyjadril písomne prostredníctvom odporu proti súdom vydanému platobnému rozkazu, v ktorom potvrdil uzavretie zmluvy o pôžičke so žalobcom dňa 11.11.2022, ktorej predmetom bolo poskytnutie finančných prostriedkov vo výške 10.000,- eur, namietal však nejasnosť a nezrozumiteľnosť dojednania o výške úrokov. Poukázal na to, že zmluvné strany sa síce dohodli na úroku vo výške 10 % mesačne, avšak nie je uvedené, z akej sumy a žalobca presnejšie definoval výšku úrokov až v Dodatku č. 1 k zmluve o pôžičke zo dňa 26.04.2023. Tvrdil, že ak by sa aj vychádzalo z tohto dodatku, tak úroky uvedené v čl. III ods. 1 zmluvy o pôžičke zo dňa 11.11.2022 sú vyrátané nesprávne, lebo ak by sa mal úrok vyrátať z istiny tak, ako to mal na mysli žalobca, tak potom sa mal tento úrok logicky pri čiastočnom uhrádzaní pôžičky znižovať tak, že pri prvej úhrade splatnej dňa 12.12.2022 by bol v sume 1.000,- eur, pri druhej splatnej dňa 12.01.2023 by bol úrok vo výške už len 750,- eur, pri tretej splatnej dňa 12.02.2023 by bol úrok vo výške už len 500,- eur a pri štvrtej splatnej dňa 12.03.2023 by bol úrok vo výške už len 250,- eur. Navyše takto dojednaný zmluvný úrok podľa žalovaného nemôže požívať právnu ochranu z dôvodu jeho dojednania v rozpore s dobrými mravmi. Citujúc § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka uviedol, že za dobré mravy možno považovať súhrn etických, všeobecne zachovávaných a uznávaných zásad, ktorých dodržiavanie je často krátko zabezpečované aj právnymi normami tak, aby každé konanie bolo v súlade so všeobecnými mravnými a morálnymi zásadami demokratickej spoločnosti, pričom dojednaný zmluvný úrok vo výške 10 % mesačne je podľa neho v rozpore s dobrými mravmi. Poukázal na to, že podľa priemerných úrokových mier z úverov poskytnutých v eurách rezidentom eurozóny (stav a nové obchody) pre spotrebiteľské a ostatné úvery so splatnosťou do 1 roka v mesiaci 11/2022 bola priemerná úroková miera vo výške 6,67 % ročne a od 1 do 5 rokov v mesiaci 11/2022 bola priemerná úroková miera vo výške 6,38 % ročne. Pri prerátaní dojednaného 10 % mesačného úroku na ročný úrok ide o úrok 120 % ročne, z čoho je podľa žalovaného zjavné, že ročná sadzba úroku dohodnutého v zmluve v danom prípade viac ako sedemnásť až osemnásťnásobne prevyšuje najvyššiu priemernú úrokovú mieru. Keďže neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek a tu úroková sadzba v zmluve prevyšuje skoro o viac ako o 113 % priemerné úrokové miery obdobných úverov obchodných bánk zverejnených NBS v čase uzatvorenia zmluvy, je podľa žalovaného zmluva v časti zmluvného úroku podľa § 3 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka neplatná. Žalovaný uviedol, že v čase uzatvárania zmluvy bol vo finančnej tiesni z osobných dôvodov, ktoré mali vplyv aj v jeho profesijnej sfére a i keď je pravdou, že nedodrжал termíny splátok pôžičky, má zato, že istinu pôžičky splatil, pričom splácanie uskutočňovalo sa prostredníctvom zástupcu žalobcu, ktorý aj žalovanému riešil právne záležitosti, JUDr. Róberta Hnatka, ktorému osobne odovzdával hotovosť majúc zato, že plní na istinu pôžičky. Tvrdil, že I. C. odovzdal 3 splátky po 4.000,- eur a 1 splátku vo výške 5.000,- eur, čo mu JUDr. Hnatko po vydaní platobného rozkazu aj telefonicky potvrdil, ale potvrdenie o zaplatení mu neodovzdal. Preto má zato, že vzhľadom na neplatnosť zmluvy v časti zmluvných úrokov už istinu pôžičky, zákonné úroky z omeškania a aj zmluvnú pokutu uhradil, a to aj v prípade, že by bolo uhradených len 13.000,- eur, ako tvrdí žalobca. K tvrdeniam žalobcu o zabezpečení pôžičky založením auta uviedol, že ani takéto ustanovenie zmluvy nemôže požívať právnu ochranu a je neplatné, nakoľko nie je možné, aby žalovaný ako záloh poskytol hnutel'nú vec patriacu tretej osobe bez toho, aby došlo k uzatvoreniu samostatného zmluvného vzťahu, zároveň formulácia daného ustanovenia zmluvy odporuje § 151j ods. 3 Občianskeho zákonníka.

5. Žalobca v písomnej replike trval na dôvodnosti svojej žaloby. Nesúhlasil s názorom žalovaného o nezrozumiteľnosti a nejasnosti dojednania o úrokoch, nakoľko so žalovaným bol jasne a zrozumiteľne najprv ústne a následne písomne dojednaný mesačný úrok vo výške 10 % z celkových požičaných

finančných prostriedkov, teda zo sumy 10.000,- eur, čo podľa neho potvrdzuje čl. III zmluvy, kde je jasne uvedené, že žalovaný mal v presne stanovenom čase vrátiť v štyroch splátkach časť istiny vo výške 2.500,- eur a dohodnutý mesačný úrok vo výške 1.000,- eur. Presnejšie to bolo definované v Dodatku č.1 k zmluve, kde je uvedené, že príslušenstvo pohľadávky je úrok vo výške 10 % z istiny až do úplného urovnania. Poukázal na to, že tak zmluvu ako aj dodatok pripravoval žalovaný, tieto mu osobne doniesol už s notársky overeným podpisom, preto ak žalovaný tvrdí neplatnosť zmluvy v časti úroku, túto neplatnosť spôsobil sám. Sám žalovaný podľa neho navrhol, že vráti v štyroch mesačných splátkach sumu 14.000,- eur a bol to žalovaný, kto ho žiadal o pôžičku a kto si určil všetky podmienky zmluvy. K ďalšej obrane žalovaného uviedol, že táto je nedôvodná, lebo on nie je žiadna banková inštitúcia, žalovaný mal možnosť ísť do banky a požičať si za úrok 6,67 % ročne a dobre vedel, že za taký úrok by mu on finančné prostriedky nepožičal, navyše žalovaný uvádza výšku úrokovej sadzby pri úveroch a on mu neposkytoval hypotekárny úver, ale bezúčelovú pôžičku, kde je úroková miera podstatne vyššia. Odmietol, žeby jeho konanie bolo rozporné s dobrými mravmi, za také označil práve konanie žalovaného, nakoľko vylákal od neho finančné prostriedky, ktoré sa zaviazal vrátiť s dohodnutým úrokom do 12.03.2023, no prvú splátku uhradil až 26.04.2023 a tretiu až v januári 2024, teda viac ako rok po prevzatí peňazí. Poukázal na to, že pri úrokoch, na rozdiel od úrokov z omeškania, je ich výška určená percentom z predmetu pôžičky dohodnutým na určitý čas a maximálna percentuálna výška úroku nie je žiadnym právnym predpisom určená. Poukázal tiež na to, že v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 57/2005 bola za rozpornú s dobrými mravmi označená výška úrokov dosahujúca približne 25-násobok obvyklej úrokovej miery, preto sedemnásť až osemnásťnásobne vyššie ako bankové úroky nie sú rozporné s dobrými mravmi. Tvrdenia o neplatnosti zabezpečenia záložným právom označil za nepodstatné, lebo záložné právo nevyužil, počas celej doby užíval dané vozidlo žalovaný, ktorý sám ponúkol takéto zabezpečenie pôžičky v zmluve.

6. Žalovaný aj v písomnej duplike zotrval na svojej právnej a skutkovej argumentácii z odporu proti platobnému rozkazu majúc zato, že dohoda o výške úroku je absolútne neplatná, na čo súd musí prihliadnuť z úradnej povinnosti. Poukázal na rozsudky Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/267/2010 a 5Cdo/194/2010, uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 20Cdo/474/2006 a nález ÚS SR sp. zn. PL. ÚS 10/95. K tvrdeniam žalobcu, že sám mal pripravovať zmluvu a spôsobiť neplatnosť jej časti o úrokoch, uviedol, že on nemá dostatok skúseností ani vedomostí na to, aby skoncipoval zmluvu o pôžičke s daným obsahom, skutočnosť, že potrebuje pôžičku, spomenul svojmu právnikovi a priateľovi JUDr. Hnatkovi, ktorý mu deklaroval, že pozná osobu, ktorá mu požičia, pričom sa zaviazal, že všetko sprostredkuje tak, aby bol spokojný ako žalovaný tak aj žalobca. Následne bola mu predložená zmluva o pôžičke zo strany JUDr. Hnatka s tým, že zmluvu mal vyhotoviť právny zástupca žalobcu, osoba odlišná od JUDr. Hnatka, nakoľko tento poskytoval právne služby tak žalobcovi ako aj žalovanému a so žalobcom je dokonca v príbuzenskom pomere. Keďže bolo mu deklarovane, že zmluva je vyhotovená nezávislým právnikom, ktorý nemá pomer ani k jednému z nich, s vedomím, že svoju povinnosť riadne a včas splní, pristúpil k podpisu zmluvy a súhlasil s jej podmienkami neskúmajúc platnosť či neplatnosť jej dojednaní. Až v súčasnosti mu JUDr. Hnatko uviedol, že zmluvu vyhotovil on sám, pričom na posudzovanie je platnosti či neplatnosti nemôže mať vplyv to, kto ju vyhotovil, nakoľko jej účastníkom bol aj žalobca, ktorému tak rovnako možno vytknúť zanedbanie náležitej starostlivosti v tomto smere. Žalovaný uviedol, že rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít sa ustálila na názore, že pri dojednávaní úrokov pri peňažnej pôžičke koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník uzatvárajúci zmluvu. V súlade s dobrými mravmi je potom len také konanie veriteľa, ktorý sa uspokojí s primeranou výškou odplaty za užívanie požičanej istiny, a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom a nezodpovedá všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, ak dlžník poskytoval veriteľovi neprimerané, až úžernícke úroky. Žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť a priznať mu náhradu trov konania.

7. Na prejednanie sporu súd nariadil pojednávanie, na ktorom žalobca na žalobe trval. V rámci ústretovosti bol ochotný pristúpiť na zmierne riešenie, v zmysle ktorého by mu žalovaný zaplatil sumu 7.000,- eur, s čím žalovaný nesúhlasil trvajúc na nedôvodnosti žaloby v celom rozsahu. Na otázku súdu, z čoho konkrétne má pozostávať uplatnený nárok na zaplatenie sumy 9.000,- eur, ak sa v žalobe tvrdilo odpustenie časti dlhu, ale bez uvedenia, aký konkrétny tam vyčíslený nárok mal sa odpustiť, žalobca uviedol, že v apríli 2023 bolo mu vrátených 4.000,- eur, ktoré boli použité na splátku úrokov za december 2022 až marec 2023, v auguste 2023 dostal ďalších 4.000,- eur, ktoré boli použité na splátku úroku za mesiace apríl 2023 až júl 2023, potom bola dlho pauza a v januári 2024, po zaslanej výzve žalovanému, zaplatených bolo 5.000,- eur, z ktorých 3.000,- eur použil na splatenie úroku za august až október 2023

a zo zvyšných 2.000,- eur išlo 1.000,- eur na úhradu zmluvnej pokuty a 1.000,- eur na úhradu istiny. Ostala teda istina 9.000,- eur a keďže po októbri 2023 tam ostali neuhradené úroky ešte za štyri mesiace, to sú tie odpustené 4 tisícky.

8. Žalobca na pojednávaní opätovne poukázal na to, že on bol oslovený ohľadom pôžičky a pokiaľ ide o dobré mravy a ľudskú stránku veci, nesúhlasí s tým, čo uvádza žalovaný, ani s tým, čo uviedol súd v rámci predbežného právneho posúdenia veci, nakoľko mal zato, že žalovaný riadne splatí to, na čom sa dohodli a čo malo byť splatené do 4 mesiacov a nebolo to vrátené ani po viac ako roku, preto to musel dať na súd. Uviedol, že sám žalovaný mu povedal, že inde za požičanie chceli od neho viac a zároveň od neho chceli reálne odovzdať auto. Žalobca na pojednávaní dňa 25.04.2025 uviedol, že on má od žalovaného evidované tri platby, a to v apríli 2023, auguste 2023 a januári 2024.

9. Žalovaný na pojednávaní uviedol, že žalobcovi prostredníctvom JUDr. Hnatka zaplatil spolu 17.000,- eur, lebo v lete 2023 platil 2-krát po 4.000,- eur, z toho raz po návrate z dovolenky, JUDr. Hnatko mu to potvrdil ešte aj týždeň pred pojednávaním, keď bol u neho na vyšetrení, no či JUDr. Hnatko odovzdal tých sporných 4.000,- eur žalobcovi, to on nevie, ale vie, že zaplatil 17.000,- eur. Uviedol, že v danom čase mal osobné problémy, rozvádza sa, zomrel mu otec, bral si mamu do Bardejova, bolo toho veľa. Poukázal na to, že pre absolútnu neplatnosť dojednania o úrokoch a nemožnosť započítavať jeho platby na úroky by aj pri uhradení sumy 13.000,- eur mal dlh zo zmluvy vrátane zmluvnej pokuty dávno vrátený a hoci zvažoval podanie vzájomnej žaloby na vrátenie preplatených sumy, nakoľko je pre neho konanie stresujúce, rozhodol sa, že preplatené peňažné prostriedky späť žiadať nebude.

10. Súd sa oboznámil s obsahom žaloby a všetkých písomných vyjadrení strán, vykonal dokazovanie oboznámením sa s obsahom všetkých listinných dôkazov predložených stranami, a tiež výsluchom svedka JUDr. Róberta Hnatka a tiež oboznámením priemerných úrokových mier z úverov poskytnutých v eurách rezidentom eurozóny (stav a nové obchody) za rok 2022 a november 2022. Ide o verejne dostupný dokument - dôkaz vyplývajúci z verejných registrov a zoznamov (§ 185 ods. 2 CSP), ktorého vykonanie bolo nevyhnutné jednak preto, že otázku platnosti či neplatnosti dojednania o úrokoch súd musí vzhľadom na § 3 a § 39 Občianskeho zákonníka riešiť aj z úradnej povinnosti, teda ex offico, a tiež preto, že v zmysle rokmi ustálenej judikatúry je pre také posúdenie nevyhnutné porovnať dojednaný úrok práve s úrokovou mierou obvyklou z praxe peňažných ústavov. Pre úplnosť súd v súvislosti so skutkovým základom rozsudku a vykonaným dokazovaním uvádza, že vyhovel všetkým dôkazným návrhom strán, vykonanie žiadneho z dôkazov nezamietol a vykonanie žiadneho z dôkazov stranami namietané nebolo. Súd pri hodnotení dôkazov riadil sa ust. § 191 CSP, tieto hodnotil podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, starostlivo prihliadajúc na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Po vykonanom dokazovaní súd zistil tento skutkový stav:

11. Nebolo medzi stranami sporné, že dňa 11.11.2022 uzavreli písomnú zmluvu o pôžičke, ktorej predmetom, ako je to uvedené v jej článku I, bolo poskytnutie finančných prostriedkov vo výške 10.000,- eur žalobcom žalovanému. Sporné nebolo ani to, že sumu 10.000,- eur žalobca žalovanému poskytol, a to v hotovosti pri podpise zmluvy a že zmluvné strany sa dohodli na úročení pôžičky, teda že mal sa popri istine zaplatiť aj úrok. V článku II Zmluvy označenom ako „Príslušenstvo pohľadávky“ bolo v bode 1 uvedené, že príslušenstvom pohľadávky je mesačný úrok, úroky z omeškania a zmluvná pokuta a v bode 2 tohto článku bolo uvedené, že zmluvné strany sa dohodli na mesačnom úroku vo výške 10 %.

12. V článku III zmluvy označenom ako „Lehoty“ je obsiahnuté nasledovné dojednanie, cit.“ 1. Dĺžnik týmto písomne uznáva čo do dôvodu a výšky, že je povinný uhradiť veriteľovi záväzok pozostávajúci z istiny vo výške 10.000,- eur (slovom: desaťtisíc eur) a príslušenstva pohľadávky – úroku vo výške 10 % mesačne nasledovne: časť istiny vo výške 2.500,- eur a mesačný úrok vo výške 1.000,- eur (spolu vo výške 3.500,- eur) v lehote do 12.12.2022, časť istiny vo výške 2.500,- eur a mesačný úrok vo výške 1.000,- eur (spolu vo výške 3.500,- eur) v lehote do 12.01.2023, časť istiny vo výške 2.500,- eur a mesačný úrok vo výške 1.000,- eur (spolu vo výške 3.500,- eur) v lehote do 12.02.2023 a časť istiny vo výške 2.500,- eur a mesačný úrok vo výške 1.000,- eur (spolu vo výške 3.500,- eur) v lehote do 12.03.2023. 2. Predĺženie doby uvedenej v odseku 1 tohto článku tejto zmluvy je možné len vzájomnou dohodou pred jej uplynutím na návrh dĺžníka a so súhlasom veriteľa, ak súčasne je zaplatené zročné príslušenstvo pohľadávky. 3. Peňažný záväzok sa považuje za uhradený v lehote splatnosti, ak do stanoveného termínu bude dĺžná suma uhradená k rukám veriteľa. 4. Neuhradením záväzku zo strany

dlužníka v lehote splatnosti, nastáva úročenie dlžnej sumy v podobe dohodnutých úrokov z omeškania a nastáva splatnosť dohodnutej zmluvnej pokuty.“

13. Pre prípad neuhradenia istiny a jej príslušenstva v dohodnutej lehote sa strany dohodli na zákonom úroku z omeškania a na zmluvnej pokute vo výške 1.000,- eur (čl. V a čl. II bod 3 zmluvy) s tým, že ich „úročenie a splatnosť nastáva až momentom porušenia povinností vyplývajúcich z čl. III ods. 1 tejto zmluvy“ (viď čl. II bod 3 zmluvy).

14. Nebolo medzi stranami tiež sporné, že dňa 26.04.2023 uzavretý bol písomný dodatok k tejto zmluve o pôžičke, v ktorom je uvedené, že jeho predmetom je zmena článku III ods. 1 Zmluvy o pôžičke zo dňa 11.11.2022 a je tam uvedený článok III (Lehoty) v znení 1. Dlužník týmto písomne uznáva ku dňu 26.04.2023 čo do dôvodu a výšky, že je povinný uhradiť veriteľovi záväzok pozostávajúci z istiny vo výške 10.000,- eur a príslušenstva pohľadávky - úroku vo výške 1.000,- eur za mesiac 04/2023 a ďalšie príslušenstvo vo výške 10 % mesačne z istiny až do úplného vyrovnaní. Podľa tam uvedeného článku III bodu 6. Veriteľ môže požiadať dlžníka o zaplatenie celého dlhu (istiny s príslušenstvom) k 12-temu dňu ktoréhokoľvek nasledujúceho kalendárneho mesiaca, čo dlžník berie na vedomie a potvrdzuje podpisom na tomto dodatku. Ďalej pod bodmi 7 až 9 článku III dodatku je uvedené, že do 26.04.2023 bolo zaplatené zročné príslušenstvo pohľadávky len za obdobie 11/2022, 12/2022, 01/2023 a 02/2023, že zabezpečenie pohľadávky ostáva naďalej v platnosti a že splnomocnený zástupca veriteľa podpisom potvrdzuje prevzatie sumy vo výške 4.000,- eur od dlžníka, a to z titulu úrokov za obdobie 11/2022 až 02/2023.

15. Z predžalobnej výzvy zo dňa 18.12.2023 (č. I. 6 spisu) súd zistil, že žalobca ňou žalovanému oznámil, že vo veci zmluvy o pôžičke v znení dodatku č. 1 zo dňa 26.04.2023 ho dňa 12.12.2023 požiadal o zaplatenie celého dlhu (istiny s príslušenstvom), preto ho vyzýva na uhradenie dlžnej sumy, ktorú stále eviduje ako neuhradenú v lehote 5 dní od doručenia tejto výzvy, kedy žiada uhradiť dlžnú sumu v celkovej výške 16.000,- eur pozostávajúcu z istiny 10.000,- eur, zmluvného úroku vo výške 5.000,- eur splatného dňa 12.12.2023, keďže uhradené bolo zročné príslušenstvo len za obdobie 11/2022 až 06/2023 a zmluvnej pokuty vo výške 1.000,- eur splatnej dňa 12.12.2023.

16. Podľa § 657 Občianskeho zákonníka zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

17. Podľa § 658 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka pri peňažnej pôžičke možno dohodnúť úroky. Pri nepeňažnej pôžičke možno dojednať namiesto úrokov plnenie primeraného väčšieho množstva alebo vecí lepšej akosti, spravidla toho istého druhu.

18. Podľa § 566 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka veriteľ je povinný prijať aj čiastočné plnenie, ak to neodporuje dohode alebo povahe pohľadávky.

(2) Pri čiastočnom plnení peňažného dlhu sa plnenie dlžníka započítava najprv na istinu a potom na úroky, ak dlžník neurčí inak.

19. Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

20. Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

21. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

22. Podľa § 41 Občianskeho zákonníka ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

23. Medzi stranami teda nebolo sporné uzavretie zmluvy o pôžičke a dodatku, ani to, že žalobca žalovanému dojednanú sumu vo výške 10.000,- eur poskytol a ani to, že minimálne sumu 13.000,- eur žalovaný žalobcovi vrátil. Sporným medzi stranami bolo, či sa platilo na istinu, či na úroky, keďže žalobca tvrdil, že platby započítaval na zročné príslušenstvo, žalovaný tvrdil, že mal zato, že hradí istinu. Sporné bolo medzi stranami právne posúdenie určitosti a zrozumiteľnosti dojednania o úroku a takisto to, či jeho výška je alebo nie je v rozpore s dobrými mravmi. Žalobca tvrdil, že z dôvodu nevrátenia požičanej sumy v dohodnutom termíne vznikol mu nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty 1.000,- eur, ktorý žalovaný nerozporoval.

24. Ako súd opakovane uviedol už na pojednávaní, pre rozhodnutie podstatnou bola otázka určitosti dojednania zmluvných strán o odplate za požičanie peňazí, a to tak v zmluve ako aj dodatku. To znamená, či samotné dojednanie, žalobca tvrdil, že išlo o úrok, je určité, zrozumiteľné a platné z hľadiska požiadaviek kladených na právny úkon v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ak by bolo dojednanie platné, musel sa zaoberať vzhľadom na námietky žalovaného, ale aj vzhľadom na to, že na absolútnu neplatnosť právneho úkonu musí súd prihliadať v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka aj ex offo, teda aj bez návrhu a bez námietky tým, či dohoda o výške príslušenstva (úrokov) je súladná s dobrými mravmi a či jej možno priznať právnu ochranu.

25. Súd po vykonanom dokazovaní a právnom posúdení veci v zmysle vyššie uvedených zákonných ustanovení má žalobu žalobcu za nedôvodnú v celom rozsahu. Preto mu neostávalo iné, než ju v celom rozsahu zamietnuť. Rozhodol tak preto, lebo je nesporné, že sumu požičanej istiny pôžičky (10.000,- eur) žalovaný žalobcovi vrátil a uhradil mu aj dohodnutú zmluvnú pokutu 1.000,- eur za omeškanie s jej vrátením. Nárok na úroky žalobcovi podľa názoru súdu vôbec nevznikol. Úhrady žalovaného žalobca nemohol započítavať na úroky. Mohol ich platne započítavať len na istinu a následne z dôvodu omeškania na zmluvnú pokutu, čo sa stalo, čím dlh žalovaného zanikol splnením (§ 559 Občianskeho zákonníka), a preto žalobcovi už nič nedlží. Aj súd, rovnako ako žalovaný, považuje dojednanie o výške úroku za nejasné, nezrozumiteľné a neurčité, čo robí dojednanie o úroku v zmluve a dodatku absolútne neplatným už z dôvodu podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, teda z dôvodu neurčitosti a nezrozumiteľnosti jeho dojednania. Ak by ale aj dojednanie o úrokoch z hľadiska formy a spôsobu jeho vyjadrenia a dojednania bolo úplne perfektné, na výsledku konania by to nič nemenilo a súd by žalobu musel tak či tak v celom rozsahu zamietnuť, a to pre absolútnu neplatnosť takého dojednania o úrokoch podľa § 39 Občianskeho zákonníka, nakoľko tvrdená výška dohodnutého a žalobcom požadovaného úroku (10 % mesačne) podľa názoru súdu v danom prípade mimo akúkoľvek pochybnosť odporuje dobrým mravom a nemôže požívať právnu ochranu.

26. Podstata zmluvy o pôžičke spočíva v tom, že na základe nej prenecháva veriteľ dlžníkovi určité množstvo druhovo určených (zastupiteľných) vecí na voľné nakladanie, resp. spotrebovanie. Najčastejšie sú takými vecami peniaze. Podľa § 658 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka pri peňažnej pôžičke možno dohodnúť úroky. Žalobca správne uviedol, že úroky sú odplatom za používanie peňazí a že na rozdiel od úrokov z omeškania ich horná hranica nie je zákonom limitovaná, čo však neznamená, že ich možno dohodnúť v akejkoľvek výške. Nemožno sa stotožniť ani s tvrdením žalobcu, že výška úroku musí byť určená len percentom z predmetu pôžičky. Nič nebráni stranám dohodnúť výšku úroku konkrétnou, pevnou sumou, alebo dohodnúť že požičia sa menšia suma peňazí, než aká sa má vrátiť. „Samotné dojednanie o úroku môže byť vyjadrené rôzne. Pre posúdenie platnosti dojednania je však rozhodujúce, či dojednanie je dostatočne určité.“ (citované z JUDr. Jaroslav Krajčo, Občiansky zákonník pre prax (komentár) Judikatúra NS SR, NS ČR, ESD, ESLP, vydavateľstvo EUROUNION, máj 2015, strana 2858, komentár k § 658).

27. Súd sa stotožňuje s tvrdením žalovaného o nezrozumiteľnosti a nejasnosti dojednania o výške úrokov. Ak by strany mali záujem dojednať úrok vo výške 1.000,- eur za mesiac, z hľadiska spôsobu jeho vyjadrenia bolo logické uviesť jasne a zrozumiteľne takú výšku úroku, teda pevnú sumu, resp. že úrok za celé obdobie do vrátenia pôžičky má byť 4.000,- eur. Tu ale v článku II bod 2 zmluvy o pôžičke je na jednej strane uvedené, že zmluvné strany sa dohodli na mesačnom úroku vo výške 10 % a aj v článku III bod 1 zmluvy je uvedené, že dlžník je povinný uhradiť istinu a príslušenstvo - úrok vo výške 10 % mesačne, no na druhej strane v tom istom bode zmluvy v jednotlivých mesačných splátkach je uvedená pevná suma úroku, ktorá nezodpovedá percentuálnemu vyjadreniu 10 % mesačne z toho ktorého daného zostatku istiny ten ktorý mesiac. Ide tak o zmätočné vyjadrenie výšky úroku. Úrok je vyjadrený percentuálnou sadzbou a následne aj pevnou sumou, ktorá je s ňou v rozpore, čo úplne jasne vidno aj na tom,

že ešte aj po úhrade sumy 8.000,- eur zo strany žalovaného žalobca stále účtoval mu rovnaký úrok 1.000,- eur mesačne a nie 10 % mesačne zo zvyšku dlhu, hoci započítavanie platieb žalovaného len na úroky, a nie na istinu, ako bude uvedené ďalej nemožno tu v žiadnom prípade akceptovať. Úplne neurčité je vyjadrenie „príslušenstva“ v článku III. Dodatku č. 1 k zmluve kde je uvedené, že dlžník je povinný uhradiť „...ďalšie príslušenstvo vo výške 10 % mesačne z istiny až do úplného vyrovnania...“ Z uvedeného dojednania vôbec nevyplýva, že ide o úrok a z akého základu sa má tento počítat' (teda aký má vlastne byť základ výpočtu pri postupnom splácaní alebo jednorazovom splatení na výzvu veriteľa ktorú podľa bodu 6 článku III Dodatku č.1 mohol tento urobiť k 12-temu dňu ktoréhokoľvek nasledujúceho kalendárneho mesiaca), ak článok II bod 1 zmluvy navyše „príslušenstvo“ pohľadávky definuje ako mesačný úrok, úrok z omeškania a zmluvnú pokutu (čo je zároveň v rozpore s § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka podľa ktorého príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením, nie však zmluvná pokuta). Nezodpovedané zo strany žalobcu ostali otázky súdu na pojednávaní, nech uvedie, kde v článku III Dodatku č. 1 má byť uvedené, že príslušenstvom pohľadávky je práve úrok, nakoľko žalobca na strane 2 svojho písomného Vyjadrenia k odporu žalovaného (č. I. 46 spisu) v súvislosti s dodatkom tvrdil, že je „v čl. III uvedené, že príslušenstvom pohľadávky je úrok vo výške 10 % z istiny až do úplného vyrovnania“, hoci v skutočnosti v tomto článku dodatku uvedené je len „ďalšie príslušenstvo vo výške 10 % mesačne z istiny“ bez uvedenia, z akej istiny a bez uvedenia, že ide o úrok a nie o iné v zmluve definované príslušenstvo. Je predsa nepochopiteľné, aby v situácii, kedy žalovaný podľa tvrdenia samotného žalobcu zaplatil do leta 2023 už 2 x 4.000,-eur, žalobca stále účtoval mu úrok 1.000,- eur mesačne, navyše za stavu, že čiastočné plnenia započítaval žalobca v rozpore s § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka najprv na úroky, a nie na istinu. Čo sa týka úhrady sumy 4.000,- eur v lete 2023 a sumy 5.000,- eur v januári 2024, žalobca nepreukázal aktívne správanie dlžníka - žalovaného, ktorým by tento sám určil, že plnenie sa má prednostne započítat' na úroky. Práve naopak, svedok JUDr. Hnatko, ktorý jednotlivé čiastkové plnenia od žalovaného fyzicky preberal, na pojednávaní na otázku, či pri odovzdávaní platieb uvádzal žalovaný, či uhradza istinu alebo príslušenstvo, sám potvrdil, že nie, že uvádzal len to, že vracia dlh a že nikdy to ním povedané nebolo. Aj z toho je evidentné, že nemôže obstať dané dojednanie o úroku, že je nejasné a zmätočné, keď ani sám žalobca po uskutočnení čiastkových platieb neúčtoval úrok 10 % mesačne zo zostatku, ale stále 1.000,- eur, nakoľko objem dlžníkom poskytnutého peňažného plnenia priamo zo zákona vždy prednostne vyvoláva solučné účinky vo vzťahu k istine, v dôsledku čoho sa po čiastočnom plnení pro futuro znižuje celkový objem úrokov oproti prípadu, ak by sa čiastočné plnenie prednostne započítalo na splatné príslušenstvo. „Pokiaľ čiastočné plnenie nepostačuje na uspokojenie celej istiny pohľadávky, je dlžník po jeho realizácii v omeškaní už iba vo vzťahu k dovtedy neuhradenému príslušenstvu a zvyšnej časti istiny, ktorá sa naďalej úročí“ (k tomu podporne pozri Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M., a kol.: Občiansky zákonník II, Komentár. Praha: C. H. Beck, s. 2139, komentár k § 566).

28. Navyiac, len pre úplnosť súd uvádza, že výpočet žalovanej sumy žalobcom nemohol by obstať ani pri platnom dojednaní úrokov, lebo nemožno opomenúť to, že podľa ustálenej súdnej praxe (uznesenie Ústavného súdu SR IV. ÚS 476/2012, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4bo 143/98, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co 165/2013, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co 30/2012, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co 567/2013, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co 281/2017, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11Co/48/2018) dohodnuté úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov patria len do splatnosti dlhu. Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úrok z omeškania, čo koniec koncov zodpovedá aj výslovnej dohode strán v zmluve o pôžičke (viď článok III bod 4 Zmluvy a článok V zmluvy). Takýto záver je logický, lebo z podstaty zmluvného úroku vyplýva, že je odplatom za užívanie peňažných prostriedkov, ktoré sa poskytujú do doby splatnosti. V opačnom prípade by na ťarchu dlžníka dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z pôžičky a jednak úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. Preto ak podľa predžalobnej výzvy zosplatnil žalobca celý dlh žalovaného dňa 12.12.2023 a aj sám v nej uvádzal, že vtedy dlžná suma mala byť vo výške 16.000,- eur, z toho 10.000,- eur ako istina, 1.000,- eur ako zmluvná pokuta a 5.000,- eur ako neuhradený zmluvný úrok splatný dňa 12.12.2023 (od 07/2023 do 11/2023, viď písmeno b/ výzvy), tak potom po uhradení sumy 5.000,-eur žalovaným dňa 15.01.2024 by dlh žalovaného logicky bol len 11.000,- eur (16.000,- eur - 5.000,- eur), a teda ak žalobca žalovanému, ako sám v žalobe tvrdil, odpustil 4.000,- eur, potom dlh žalovaného nemohol byť v čase podania žaloby 9.000,- eur, ale mohol by byť nanajvýš 7.000,- eur, nakoľko za december 2023 a január 2024 už žalobca bez akýchkoľvek pochybností nemohol mať nárok na úrok, len na úroky z omeškania, lebo zosplatením by „zafixoval“ výšku dlhu.

29. I keby ale vyššie uvedené neplatilo a keby bolo dojednanie o úroku úplne jasné, zrozumiteľné a určité, teda splňajúce náležitosti podľa § 37 ods.1 Občianskeho zákonníka, a teda i keby súd pripustil názor žalobcu, že úrok dojednaný je určité a zrozumiteľné, i tak by bolo dojednanie o úroku neplatné, lebo jeho výška tvrdená žalobcom (10 % mesačne) odporuje dobrým mravom.

30. Súd preto zaoberal sa samostatne aj posúdením, či obstojí žalobcom tvrdený úrok 10 % mesačne, čo podľa žalobcu činilo 1.000,- eur mesačne. Žalobca požičal žalovanému sumu 10.000,- eur a ku dňu podania žaloby mal preukázateľne a aj podľa jeho vlastných slov vrátenú sumu minimálne 13.000,- eur. Preto ak napriek tomu žiadal ani nie po roku a pol od podpisu zmluvy a od poskytnutia peňazí (ku dňu podania žaloby) od žalovaného ďalších 9.000,- eur (čím by protiplnenie pri poskytnutej sume 10.000,- eur činilo až 22.000,- eur, a to aj po tvrdenom odpustení sumy 4.000 eur), bolo na ňom, aby presvedčil súd, že ide o primerané plnenie a odplatu súladnú s dobrými mravmi (120 % nad rámec poskytnutej istiny). To sa nestalo.

31. „In omnibus quidem, maxime tamen in iure aequitas spectanda est“ - Vo všetkých veciach, no predovšetkým v práve, sa má brať ohľad na slušnosť (D 50, 17, 90 - Paulus).

32. Občiansky zákonník nevymedzuje pojem dobrých mravov. Z kontextu zákona však vyplýva, že ide o súbor určitých morálnych noriem, v ktorých sa odzrkadľujú všeobecne platné pravidlá morálky, etiky a slušnosti, pri ktorých existuje všeobecný záujem (spoločenská dohoda) ich rešpektovať. Najvyšší súd SR definoval dobré mravy ako obvyklé, poctivé a spravodlivé správanie sa, ktoré zodpovedá základným, v spoločnosti prevládajúcim morálnym zásadám (R 5/2009). Dobré mravy sú objektívnou hodnotovou kategóriou, preto skutočnosť, či sa určitý právny úkon prieči dobrým mravom musí byť zisťovaná nezávisle od vôle účastníkov daného právneho úkonu. Porušenie dobrých mravov môže mať za následok neplatnosť právneho úkonu (§ 39 Občianskeho zákonníka). Je to vlastne protiváha princípu zmluvnej autonómie, ktorá účastníkom občianskoprávneho vzťahu dovoľuje zmluvne sa zaviazat' v podstate k čomukoľvek, pričom súdna prax sa orientuje na korigovanie takýchto situácií napr. práve v prípade neúmerne vysokých úrokov v zmluvách o pôžičke.

33. K tvrdeniam žalobcu, že zmluvu pripravil žalovaný a za prípadnú jej neplatnosť preto nesie vinu výlučne on, je treba (odhliadnuc od toho, že dokazovaním bolo jasne preukázané, že zmluvu nekoncepcoval žalovaný, ale svedok JUDr. Hnatko, ktorý to pri svojom výsluchu sám potvrdil), zo strany súdu uviesť, že rozpor právneho úkonu s dobrými mravmi je objektívnou skutočnosťou, preto takýto zamýšľaný právny úkon nemá následky zamýšľané účastníkmi bez ohľadu na to, ktorý z účastníkov právneho úkonu tento rozpor spôsobil a či niektorý z účastníkov konal v dobrej viere. Je preto v tomto smere nedôvodná obrana žalobcu, že podmienky zmluvy navrhol žalovaný, že inde od neho chceli za požičanie ešte viac a chceli aj to, aby reálne odovzdal auto ako zabezpečenie, čo on nežiadal a podobne. Právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu, obchádza ho alebo sa prieči dobrým mravom je od začiatku absolútne neplatný bez ohľadu na to, či účastníci právneho úkonu o neplatnosti vedeli. „Neplatnosť právneho úkonu pre rozpor s dobrými mravmi nastáva bez ohľadu na to, kto tento rozpor spôsobil (zavinil) a bez ohľadu na to, či druhá strana bola pri vzniku právneho úkonu (zmluvy) v dobrej viere.“ (citované z I. Fekete, M. Feketeová.: Občiansky zákonník, Prehľadný komentár, Bratislava, EPOS 2012, komentár k § 39 strana 120).

34. „Súlad s dobrými mravmi musí byť posudzovaný vždy bez ohľadu na to, že obsah bol výsledkom slobodnej dohody medzi účastníkmi a takisto bez ohľadu na to, kto prípadný rozpor s dobrými mravmi zavinil, alebo či niektorá zo strán bola v dobrej viere“. (citované z Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M., a kol.: Občiansky zákonník II, Komentár. Praha: C. H. Beck, s. 22, komentár k § 3).

35. V súvislosti s aplikačnou praxou a posudzovaním dobrých mravov súdmi je treba upozorniť, že posudzovanie súladnosti výkonu práv a povinností s dobrými mravmi je prioritnou otázkou, ktorou sa musí súd zaoberať. Porušenie povinnosti zaoberať sa súladnosťou s dobrými mravmi v prípade, že účastník konania namieta ich nesúlady, je vždy porušením práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 6 Dohovoru (k tomu viď JUDr. Jaroslav Krajčo, Občiansky zákonník pre prax, komentár s judikatúrou, vydavateľstvo EUROUNION, Bratislava 2015, komentár k § 3, strana 96 vrátane tam uvedeného rozhodnutia IV. ÚS 22/01, ÚS ČR).

36. Tieto závery dlhodobo a konštantne potvrdzuje aj ustálená súdna prax. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo 45/2011 súd musí na absolútnu neplatnosť vždy prihliadať. Verejný záujem totiž prevažuje nad osobnými záujmami účastníka absolútne neplatného právneho úkonu, a to aj takého, ktorý neplatnosť sám nespôsobil, ani ju nezavinil.

37. Ďalej súd poukazuje napr. na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 1Cdo 57/2005, ZSP 35/2010, podľa ktorého dojednanie úrokov pri peňažnej pôžičke podľa § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka v neprimeranej výške je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ). Pri posúdení primeranosti dojednanej výšky úrokov pri peňažnej pôžičke treba prihliadnuť na celkové okolnosti úkonu, jeho pohnútky a účel, ktorý sledoval, ako aj porovnať dojednaný úrok s úrokovou mierou obvyklou z praxe peňažných ústavov.

38. Rovnako podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 26/2011 neprimeranou a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím na najvyššie úrokové sadzby, uplatňované bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Pri dojednávaní úrokov pri peňažnej pôžičke koná podľa najvyššieho súdu v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok, bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu o pôžičke v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke „uspokojí“, bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty (odmeny) za užívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni „zhodnotiť“ obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu o peňažnej pôžičke a dohodu o úrokoch z tejto pôžičky často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky.

39. Čo sa týka posúdenia toho, aká výška úrokov je neprimeranou, teda odporujúcou dobrým mravom, podľa Feketeho (citované z I. Fekete, M. Feketeová.: Občiansky zákonník, Prehľadný komentár, Bratislava, EPOS 2012, komentár k § 658 strana 963) „Neprimeranou, a teda odporujúcou dobrým mravom je spravidla taká výška úrokov dojednaná v zmysle § 658 ods. 1 OZ, ktorá podstatne presahuje obvyklú úrokovú mieru v dobe ich dojednania, stanovenú najmä s prihliadnutím na najvyššie úrokové sadzby uplatňované bankami pri poskytovaní úverov a pôžičiek (napr. podľa Ro NS ČR z 15.12.2004, sp. zn. 21Cdo 1484/2004, ak by dohodnutá výška úrokov presahovala takmer štvornásobne hornú hranicu obvyklej úrokovej miery, išlo by o dojednanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi a v zmysle § 39 OZ by bolo neplatné).“

40. Súd už na prvom pojednávaní v rámci zásady predvídateľnosti súdneho rozhodovania, zákazu prekvapivých rozhodnutí a princíp právnej istoty v právnom štáte (č.l. 2 ods. 2 Základných princípov CSP) zaväzujúci súd rozhodovať v súlade s rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít a zároveň nerozhodovať v skutkovo a práve podobných veciach odlišne poukázal okrem iných rozhodnutí na aktuálne rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.03.2024 sp. zn. 1Cdo/151/2022. Jednalo sa tam o posudzovanie súladu dojednanej odplaty (úroku) pri pôžičke s dobrými mravmi za okolností veľmi podobných tu súdnej veci, a to dokonca práve v konaní vedenom v prvej inštancii práve na tunajšom súde. Žalobca tu aj po oboznámení záverov ustálenej súdnej praxe k výške úrokov na žalobe v celom rozsahu trval, čo bolo jeho nesporným právom, zároveň však potom nemôže byť prekvapený výsledkom tohto konania.

41. V uvedenej veci vedenej Najvyšším súdom pod sp. zn. 1Cdo 151/2022 išlo o prípad, kedy Okresný súd Bardejov rozsudkom z 15.10.2021 zamietol žalobu, ktorou sa právny predchodca žalobcu domáhal voči žalovaným zaplata sumy 2.400,- eur, odmeny v sume 31.536,- eur, zmluvnej pokuty v sume 35.625,60 eur a zmluvnej pokuty vo výške 4 % z požičanej sumy 60.000,- eur za každý, aj začatý mesiac omeškania od 08. júna 2013 do zaplata. Ako vyplýva z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu (jeho bod 2), z tam vykonaného dokazovania bolo preukázané, že zmluvou o pôžičke zo dňa 06. apríla 2010 veriteľ poskytol dlžníkovi pôžičku v sume 60.000,- eur ktorú sa dlžník zaviazal vrátiť do 06. októbra 2010 (teda za 6 mesiacov, čo je podobné, ako v tu súdnej veci, kde išlo o 4 mesiace). Uzavretím dohody o odmene 10.800,- eur zo zmluvy o pôžičke zo dňa 06. apríla 2010 strany dohodli odmenu vo výške 3 % mesačne z požičanej sumy, čo činilo 1.800,- eur mesačne a za celé obdobie pôžičky predstavovalo sumu 10.800,- eur. Rovnako aj tam bolo vrátenie peňazí zabezpečené zmluvnou pokutou a rovnako

tam bol uzavretý dodatok k zmluve. Pokiaľ ide o nárok na odmenu z pôžičky, súd prvej inštancie tam poukázal na § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 39 Občianskeho zákonníka a uviedol, že ak pôvodný veriteľ poskytol pôvodnému dlžníkovi pôžičku na obdobie 6 mesiacov, a to za odmenu dohodnutú vo výške 3 % mesačne z požičanej sumy, t. j. 36 % ročne z požičanej sumy, hoci z porovnania s priemernou úrokovou mierou úverov poskytnutých v roku 2010 domácnostiam v segmente spotrebiteľských a ostatných úverov do 1 roka vo výške 6,39 % a celkovým priemerom 6,96 % je zrejmé, že dohodnutá úroková sadzba podstatne prevyšuje (5 až 6-násobne) obvyklé úrokové sadzby pôžičiek poskytovaných peňažnými ústavmi, išlo o neprimeranú odmenu rozpornú s dobrými mravmi. Poukázal na to, že celková dohodnutá odmena predstavovala 34,56 % z dlžníkovi požičanej sumy. (Súd pripomína, že v tu súdnej veci pri nižšej sume a ešte kratšej splatnosti - 4 mesiace žalobca žiadal odplatu až celkovo 40 % požičanej sumy). Krajský súd v Prešove preskúmajúc závery uvedeného rozhodnutia v rozsudku zo dňa 12.04.2022 sp. zn. 3Co/2/2022 potvrdil daný rozsudok a vo vzťahu k otázke primeranosti výšky úrokov stotožnil sa s názorom súdu 1. inštancie, že vzhľadom na úrokové sadzby možno považovať úrok dojednaný stranami vo výške 3 % mesačne (36 % ročne) za úrok, ktorý podstatne (5 až 6- násobne) presahoval úrokovú mieru obvyklú v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy o pôžičke, preto nezodpovedá všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi a ide preto pre rozpor s dobrými mravmi o absolútne neplatné dojednanie v zmluve a dodatku, pričom poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/26/2011. Proti rozsudku krajského súdu podal tam žalobca dovolanie, v ktorom okrem iného poukázal na to, že notárskou zápisnicou bol tam uznaný dlh v zmysle § 558 OZ a došlo k novácii záväzku v zmysle § 570 OZ. Najvyšší súd dovolanie odmietol a k výške úroku uviedol, že zohľadniť bolo potrebné okrem iného to, že išlo o pôžičku medzi fyzickými osobami a že súdy pri závere o rozpore úroku 3 % mesačne (36 % ročne) prevyšujúcom 5 až 6-násobne obvyklé úroky peňažných ústavov neodchýlili sa od právneho názoru už vysloveného v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/26/2011, kde bola za odporujúcu dobrým mravom, a preto za neplatnú označená úroková miera presahujúca obvyklé bankové úroky 4 až 5,5-násobne.

42. Vyššie uvedené závery súdov a najvyššieho súdu vo veci 1Cdo 151/2022, na ktoré súd poukazuje, obstáli aj v teste ústavnosti, nakoľko vo veci bola podaná ústavná sťažnosť, ktorú Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 28.01.2025 sp. zn. IV. ÚS 28/2025 odmietol.

43. V tu súdenom spore zmluva o pôžičke uzavretá bola dňa 11.11.2022. V tom čase priemerné úrokové miery z úverov poskytnutých v eurách rezidentnom eurozóny, ako vplyva z prehľadu zverejneného Národnou bankou Slovenska a oboznámeného súdom na pojednávaní (č. l. 63 spisu), boli pri nových úveroch pre domácnosti so splatnosťou do 1 roka maximálne 6,67 % (sadzba celkového stavu úverov pre domácnosti do 1 roka v novembri 2022 bola 7,86 %). Preto je dôvodné tvrdenie žalovaného, že úroková sadzba 10 % mesačne (120 % ročne) podstatne, tu konkrétne viac ako 15-násobne prevyšuje túto najvyššiu priemernú úrokovú mieru (7,86 %), a preto v žiadnom prípade nemôže z hľadiska súladu s dobrými mravmi obstať.

44. Ako už bolo uvedené, Najvyšší súd SR vo veci 5Cdo 26/2011 za rozporné s dobrými mravmi označil už úroky 60 % ročne a 48 % ročne (pri 6-mesačnej splatnosti) pre 4 až 5,5-násobné presahovanie úrokovej miery bánk a v aktuálnej veci 1Cdo/151/2022 za také označil úroky 3 % mesačne (36 % ročne) prevyšujúce obvyklé úrokové miery 5 až 6-násobne. Tu preto nemôže v žiadnom prípade obstať dojednanie o úroku presahujúce obvyklé úrokové miery viac ako 15-násobne, hoci išlo dokonca o nižšiu požičanú sumu (10.000,-eur) a s kratšou splatnosťou (4 mesiace). Preto súd dojednanie o takej výške úroku pre rozpor s dobrými mravmi považuje podľa § 3 a § 39 Občianskeho zákonníka za absolútne neplatné, preto zmluva v časti dojednania o úrokoch je neplatná (§ 41 Občianskeho zákonníka), a teda ak by aj bolo dojednanie výšky úroku z hľadiska formy, spôsobu vyjadrenia jasné a zrozumiteľné, i tak by nepoživalo právnu ochranu a nezakladalo právo na plnenie pre žalobcu.

45. Preto vo vzťahu k tvrdeniam žalobcu, že nakoľko on nie je banka, sú úrokové miery, na ktoré poukazoval žalovaný irelevantné, súd uvádza, že irelevantné rozhodne nie sú a súd sa nimi zaoberať musel, nakoľko je to v zmysle ustálenej judikatúry kritérium (najpodstatnejšie z kritérií), pre posúdenie, či úrok neodporuje dobrým mravom. K tvrdeniam žalobcu, že pre neho to bol obchod, do ktorého by inak nešiel, súd uvádza, že nebolo sporné, že nejednalo sa tu o obchodný záväzkový vzťah, ale o pôžičku medzi dvoma fyzickými osobami.

46. Žalobe pre rozpor dojednanej výšky úrokov s dobrými mravmi tu nebolo možné vyhovieť ani v časti, lebo ak je dohoda o výške úrokov v rozpore s dobrými mravmi, nie je v právomoci súdu tieto úroky znížiť (moderovať), nakoľko taká dohoda je neplatná en bloc. Na rozdiel od zmluvnej pokuty súčasný právny poriadok neumožňuje výšku úrokov moderovať a neprímerane vysoké úroky znížiť na primeranú mieru. Podľa § 39 OZ je právny úkon, ktorý sa prieči dobrým mravom absolútne neplatný a na túto neplatnosť musí súd prihliadnuť ex offo. Podľa § 41 OZ ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu. Je nesporné, že dohodu o úrokoch možno od samostatnej zmluvy o pôžičke oddeliť, úrok nie je podstatnou náležitosťou zmluvy o pôžičke, a táto môže existovať aj samostatne. Samotnú dohodu o výške úroku však nie je možné deliť, pretože hospodárskym motívom zmluvných strán bolo uzavrieť dohodu o konkrétnej cene. Ak je táto dohoda v rozpore s dobrými mravmi, je neplatná v celom rozsahu z dôvodu svojej nedeliteľnosti. Osobitným argumentom v neprospech moderačného práva súdu je aj logický dôsledok, pri ktorom by bolo vo veriteľovom záujme vždy dohodnúť čo najväčší úrok, pretože v prípade rozporu s dobrými mravmi by ho súd len upravil na najvyššiu prípustnú mieru. K nemožnosti moderovať úrok rozporný s dobrými mravmi súd opäť poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 26/2011 potvrdzujúce daný záver.

XX. Pre úplnosť, v súvislosti s Dodatkom k zmluve o pôžičke zo dňa 26.04.2023, kde mal žalovaný ako dlžník po uskutočnení úhrady vo výške 4.000,- eur uznať záväzok pozostávajúci z istiny vo výške 10.000,- eur a úroku vo výške 1.000,- eur, súd uvádza, že ak je preukázané, že dlh nevznikol, čo tu bolo preukázané, nakoľko bolo preukázané, že dohoda o úrokoch je od počiatku neplatná, vyvracia to domnienku uznania v zmysle § 558 OZ. Uznáním nezaniká pôvodný záväzok, ani nevzniká nový záväzok, toto len zakladá vyvrátenú právnu domnienku, že dlh v dobe uznania trval. Tu bola táto vyvrátená domnienka vyvrátená, nakoľko bolo preukázané tvrdenie žalovaného, že pre absolútnu neplatnosť dojednania o úrokoch dlh z úrokov v čase „uznania“ netrval lebo nikdy nevznikol. Predmetom uznania môže byť len dlh, ktorý vznikol z platného záväzkového vzťahu. Uznáním dlhu teda ani nezaniká pôvodný záväzok, ani nevzniká nový záväzok (21Cdo 4228/2009, NS ČR) a rozhodovacia prax pripúšťa pri uznaní dlhu možnosť vyvrátiť právnu domnienku existencie dlhu, predpokladom existencie dlhu je totiž jeho vznik. Pokiaľ je, tak ako tu, preukázané, že dlh vôbec nevznikol, potom táto skutočnosť je jednoznačne spôsobilá právnu domnienku existencie dlhu vyvrátiť, nakoľko je jej opakom (33 Odo 1039/2004 NS ČR). Súd v súvislosti so záverom, že nemohlo ísť o platné uznanie dlhu lebo dlh neexistoval v takej výške ako je uvedené v uznaní dlhu poukazuje napr. aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/107/2022 (viď body 4 a 12 jeho odôvodnenia). V tam súdnej veci zároveň za rozporný s dobrými mravmi bol označený úrok z pôžičky 20,4 % ročne, trojnásobne prevyšujúce úrokové miery zistené z údajov NBS.

48. Žalovanému sa tu podarilo vyvrátiť právnu domnienku o existencii dlhu podľa dodatku zmluvy zo dňa 26. 04. 2023, keďže na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že tak ako žalovaný tvrdil, dlh z úrokov z pôžičky medzi žalobcom a žalovaným v čase uzavretia Dodatku neexistoval, preto považoval uvedenú dohodu za absolútne neplatný právny úkon (k tomu podporne napr. rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/89/2021 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/28/2023).

49. Keďže nárok na úrok z pôžičky žalobcovi vôbec nevznikol a samotnú istinu pôžičky 10.000,- eur žalovaný žalobcovi dávno vrátil a jeho úhrady, ktoré čo do výšky 13.000,- eur boli medzi stranami nesporné, pokryli aj nárok žalobcu na zmluvnú pokutu, dôvodnosť ktorého žalovaný nespornil, nebolo už nároku, ktorý by bolo možné žalobcovi priznať. Žalobca v žalobe žiadal aj úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 9.000,- eur od 13.01.2024 do zaplatenia. Keďže žalovaný najneskôr dňa 15.01.2024 aj podľa samotného žalobcu úhradou sumy 5.000,- eur zvyšok istiny pôžičky a zmluvnej pokuty mal za uhradený, aj prípadné úroky z omeškania za dobu od 13.01.2024 do 15.01.2024 sú úhradami žalovaného pokryté. Vzhľadom na dispozičný princíp a viazanosť súdu žalobným návrhom (§ 216 ods. 1 CSP) mohol súd posudzovať dôvodnosť úrokov z omeškania iba za uplatnený čas od 13.01.2024.

50. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené závery, pre účely tohto konania a rozhodnutia nebolo podľa názoru súdu potrebné, dôvodné a hospodárne zaoberať sa ďalej rozpormi strán pokiaľ ide o to, či žalovaný žalobcovi uhradil 13.000,- eur alebo 17.000,- eur, lebo pre rozhodnutie tohto sporu išlo o otázku

nepodstatnú. Aj úhradou sumy len 13.000,- eur by totiž žalovaný mal dlh zo zmluvy splnený, a keďže neuplatnil si vzájomnou žalobou nárok na vrátenie preplatených súm a sám uviedol, že ich žiadať ani nebude, súd sa danou otázkou ďalej nezaoberal. Neskúmal preto ďalej ani zjavné rozpory v tvrdeniach žalobcu v tomto smere, keďže ten v žalobe najskôr sám výslovne písomne uviedol, že čiastočné úhrady žalovaného boli vykonané dňa 26.04.2023, dňa 30.06.2023 a dňa 15.01.2024 a následne na pojednávaní už tvrdil druhú úhradu v auguste 2023 a ani rozpory vo výpovediach svedka I. C. v tomto smere. Pre rozhodnutie tohto sporu išlo vzhľadom na vyššie uvedené závery súdu o neplatnosti dojednania o úrokoch a o tom, že už výška preukázateľne vrátenej sumy 13.000,- eur stačí pre záver o nedôvodnosti žaloby v celom rozsahu o otázku nepodstatnú.

51. Preto súdu neostávalo iné, než žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietnuť, a preto rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku rozsudku.

XX. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a 2 CSP. Vzhľadom na zamietnutie žaloby žalobcu v celom rozsahu plný úspech v spore mal žalovaný, preto podľa § 255 ods. 1 CSP jemu vznikol nárok na priznanie plnej náhrady trov konania. Vzhľadom na uvedené súd v súlade s § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodol v druhom výroku tohto rozsudku tak, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %. O konkrétnej výške náhrady trov konania rozhodne súd v súlade s ust. § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Bardejov.

V odvolaní sa má uviesť ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, spisová značka konania, ďalej sa má uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.